

Pionneke1 zet de tweede stap en wint uit tegen Bergen met 4 – 2

Teamleider behaalt tweede overwinning op afstand. Pionneke 1 staat door de overwinning op Bergen van afgelopen zondag (11/11) op de ongedeelde eerste plaats in klasse 1A van de LiSB. Onze onvolprezen teamleider Dai Heinen was helaas opnieuw verhinderd. Had het iets uitgemaakt als Dai er wel bij was geweest? Na de vorige match denken we allemaal van wel: Zonder zijn krachtige sturing op afstand was het resultaat vast niet zo goed uitgevallen. Vooraf had hij immers al gewaarschuwd:

„Zondag 11 november wacht ons de volgende horde: de uitwedstrijd tegen Bergen (ja dat is in die basisschool waar we altijd moeite hebben de ingang te vinden).“

Goed voorbereid vonden we in Bergen inderdaad vlotjes de juiste deur van de Dalton-kleuterschool. Tussen gezellige klimrekken en scharreltoestellen kwamen we er prima uit de startblokken, al moest ondergetekende lang op zijn tegenstander wachten. Bij deze verlate invaller – op 11/11 wel geen toeval – klikte de klok de eerste drie kwartier rustig door. Ondertussen dwaalden mijn gedachten af naar het *Mongools gambiet*, waarvan ik de principes in het vorige bericht naar beste kunnen en weten heb uitgelegd.

Een vleugje erotiek in je stelling. Nu had ik aan dat vermaledijde *Mongools gambiet* door toedoen van mijn liefhebbende echtgenote een fikse kater overgehouden. Hoewel ik aan de spontane recensies die ze van mijn stukjes geeft meestal veel waarde hecht – ze is een ervaren klinisch psycholoog – was ik ditmaal door haar reactie danig van mijn stuk gebracht: Het gambiet vond in haar mooie bruine ogen geen genade. Niet dat ze van de technische kant van het schaken nou zoveel sjoege heeft, maar door de manier waarop ze het feest der 64 velden psychologisch fileert begon ik aan mezelf te twijfelen:

„Waar blijft nou de erotiek in jouw schaakbeleving? Is het allemaal koel karma en al dan niet voorbeschikte lotsbestemming wat de klok slaat, of mag er in jouw spel alsjeblieft ook een vleugje gevoel voor schoonheid wezen, zeg maar een tikkeltje ‚ware erotiek‘?“

Ik ben al een beetje op leeftijd, dus zo vreemd vond ik haar vraag nou ook weer niet: „Wat zeg je, schatje, wat bedoel je nou precies met ‚ware erotiek‘ in het schaken?“

*„Schaakerotiek, dat is de schoonheid en de troost van een mooie stelling.¹ Zoiets zet je hypothalamus aan het werk: Een goede zet wordt echt niet alleen door de stukken zelf geëntameerd, zoals dat malle *Mongools* je wil doen geloven. Nee, bewust of onbewust laat je je door mooie posities uit eerdere partijen leiden. Die liggen in je lange-termijn geheugen opgeslagen. Als je in een soortgelijke stelling de essentie van zo iets moois weer te binnen*

---

¹ *Van de schoonheid en de troost* (zie <https://winkel.vpro.nl/van-de-schoonheid-en-de-troost>): „De grootsten op het gebied van de muziek, de beeldende kunst, de wetenschap en de literatuur buigen zich over de vragen van Wim Kayzer. En ze vertellen over hun meest persoonlijke ervaringen. Op veler verzoek is deze prachtige dvd-box opnieuw uitgegeven.“

schiet, dan krijgen je gonadotrope hormonen – de hormonen die de geslachtsklieren aan het werk zetten – een ‚boost‘, een opdoffer zogezegd. Bij een beetje sensitieve speler komt er dan plotseling iets heel moois op het bord!“

„Sorry, meisje, ik heb vroeger wel het een en ander aan huis-tuin-en-keuken wiskunde gedaan, maar die hogere psychologie van jou gaat me nu echt boven de pet. Heb je niet een schoon voorbeeld voor me, zodat ik snap wat je van me wilt en wat niet?“

	<p>„Je heb je ogen dicht voor je eigen passie, meneer, toen ik een weekje met een vriendin op vakantie was viel het onze lieve interieurverzorgster op, dat je alsmaar deze geinige stelling op het bord had staan. Ze durfde er met geen vinger aan te komen.“ En jawel, de laatste twee zetten waren 18. Pc3-d1 Tf8-h8 (0 – 1). Aan de onbenutte damevleugel is te zien, dat dit vast geen bijzonder hoogstaande partij was. Maar zo’n fraaie versiertruc door paarden, toren en (zwarte) dame zie je niet vaak!</p>
<p>Een gevallen dame na zwarts 18-de zet (onbekend tegen Hans A.)</p>	

Stellingen van plezier. Hoewel in het gebouw van een kleuterschool de veiligheid van kinderen en juf voorop staat, verscheen in onze match tegen Bergen toch menig pareltje van plezier op het bord. De enige speler uit ons team die het *moment suprême*² van een partij niet op het bord maar daarnaast zoekt, kwam er deze keer niet zonder kleerscheuren vanaf. Had onze verdienstelijke ploegleider bij het plaatsen van mijn Mongools verslagje noch de verzuchting geslaakt, dat in vergelijking met dat verhaal de partijen van die match niet het meest interessant waren, dat was deze keer tegen Bergen wel anders – hoop ik tenminste. Dit geldt zeker voor de zenuwslopende partijen van Simon Karsten (wit aan bord 1) en Ton Geenen (zwart aan bord 6). Aan het einde van de middag bleken beide heren de match te kunnen maken of breken! Dit zinderende slot bewaar ik voor straks, ik begin met het plaisante vluggertje van Rob Loose (zwart aan bord 2: **1 – 0**), gevolg door een regelrechte *walkover* door Ernest Gerritsen (zwart aan bord 4: **2 – 0**) en, helaas, een nare blackout van Robin Meinders (wit aan bord 3: **2–1**).

Een bevrijdend vorkje, er op en er over, en een akelig slippertje (2–1). Rob kon de stelling al na zes zetten met een bekend vorkje in evenwicht brengen:

² Frans voor ‚hoogtepunt‘.

	<p>Wit reageerde hier niet goed op. In plaats van</p> <p>7. Ld3 dxe4</p> <p>8. Lxd3</p> <p>volgde</p> <p>7. Lb5 dxe4</p> <p>8. Pxe5 Dg5</p> <p>9. Pxc6 Dxc2 (enz.)</p> <p>Wit mag dan zwart een flirt met een zet als d5 gunnen, dat wil nog niet zeggen dat hij iedere avance over zijn kant moet laten gaan. De partij nam nog negen zetten in beslag, maar dat is te kort voor een sneer over Robs notatie-handicap.</p>
<p>Lastigvallen met een vorkje (Rob L. met zwart)</p>	

Vervolgens vond Ernest na een dominante behandeling van de ‚versnelde (Siciliaanse) draak‘ de koninklijke weg door het midden:

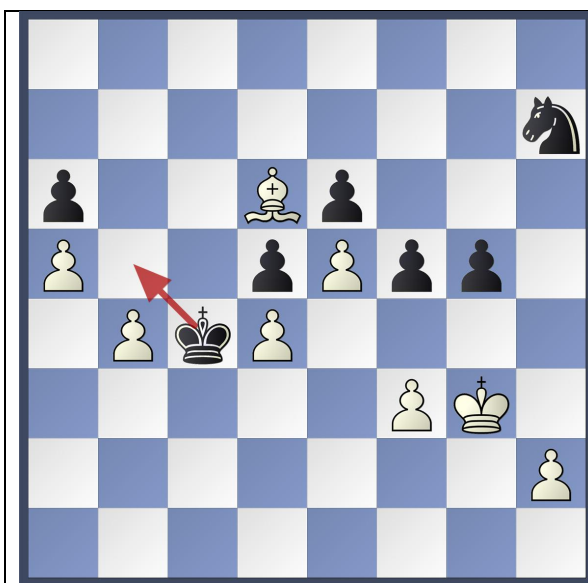
	<p>De witte koning werd blootgesteld aan</p> <p>14. [La3] e4, (in wilertermen <i>er op</i>)</p> <p>en na</p> <p>15. 0-0-0 Lb7 (sorry, stond nog op c8)</p> <p>16. fxe4 dxe4</p> <p>17. Lb5 Dxd2</p> <p>18. Kxd2 Te5</p> <p>19. Lc4</p> <p> kreeg zwart een beslissende aanval:</p> <p>19. ... e3†</p> <p> (in wilertermen <i>er over</i>).</p>
<p>Er op en er over (Ernest G. met zwart)</p>	

Een half uurtje later leefde Bergen weer wat op, omdat Robin Meinders in vrijwel gewonnen positie zomaar een toren weggaf. Om bij hem niet teveel herinneringen aan traumatische blauwtjes³ op te roepen, ga ik meteen verder met het remise-aanbod van

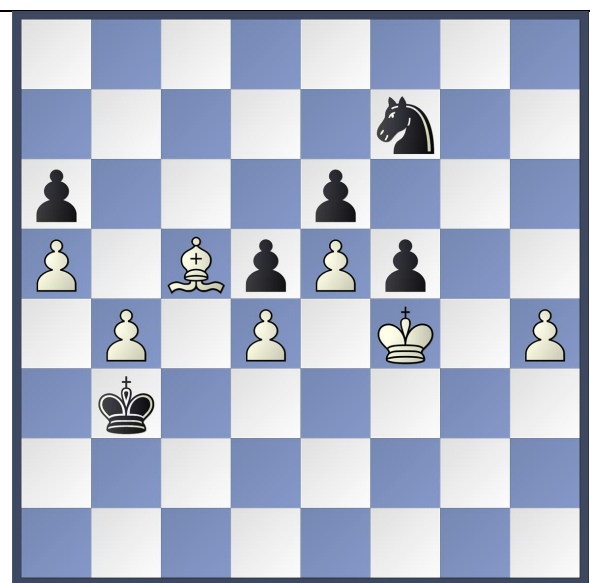
³ Een blauwtje (zie <https://onzetaal.nl/taaladvies/een-blauwtje-lopen>): „Een blauwtje is hier een verkorting van 'een blauwe scheen'. Wie een blauwtje loopt, heeft dus in figuurlijk opzicht zijn scheen gestoten en heeft daardoor dus een pijnlijke blauwe plek op zijn been (enz. ...)“

de zwartspeler, dat Hans Akkerboom (wit aan bord 5) even later mocht accepteren (2½–1½). In deze partij en in die van Hans tegen Blerick wisten vier (nou ja, drie) spelers niet op het ultieme ogenblik de ultieme daad te verrichten.

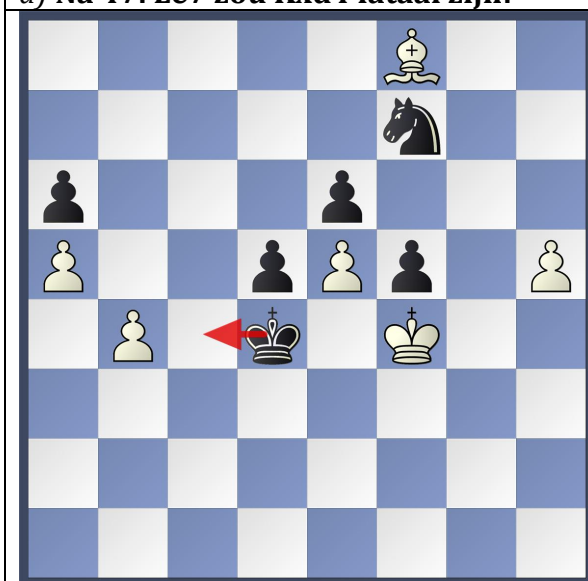
Als het hoofd op hol slaat dansen de kansen. Wellicht aangemoedigd door mijn respect voor Simons laconieke *pas-de-deux* met de klok (tegen Blerick), gooide ons bronstig talent er nog een schepje bovenop: Dat in de eerste fase tot wits 41-ste zet een enkele winnende voortzetting onopgemerkt bleef is gezien de nijpende tijdnood niet raar (na de 23-ste zet had wit nog 6 minuten tegen zwart 16). Eenmaal in de tweede fase beland, had Simon echter de smaak van de traagheid te pakken. Dat leverde een reeks hektische stellingen op met wisselende kansen en hilarische *missers*, die ieder voor zich bij een normaal denktempo de pret al hadden kunnen bederven. Zó had het gemoeten:

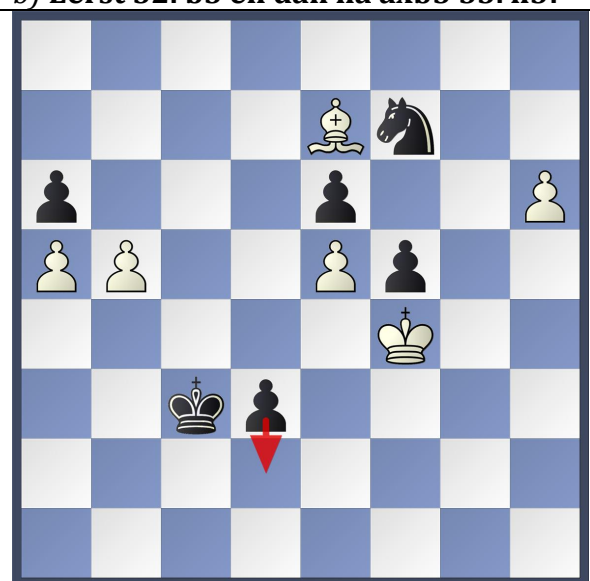
a) Na 47. Le7 zou Kxd4 fataal zijn!

b) Eerst 52. b5 en dán na axb5 53. h5!

c) Beter 54. b5 axb5 55. a6 (niet h6)!

d) Beter 57. bxa6 (niet b6)!

En zo ging het:

47. Lc5 Kb5

– wits zet onder a) snijdt het paard de pas af; na Kxd4 zou 52. b5 axb5 53. a6 winnen; daarom moet de zwarte koning terug naar b5 en de witte koning dringt rechtsom binnen

48. f4 Kc4

49. fxg5 Pxd5

50. h4 Pf7

51. Kf4 Kb3

52. h5 Kc4

– wits zet onder b) maakt de gelijktijdige verdediging op beide vleugels onmogelijk

53. Lf8 Kxd4

54. h6 Kc3 (hier was Kc4 voor zwart veel beter geweest met mogelijke remise)

– wits zet onder c) geeft na 54. b5 axb5 55. a6 Kc4 groot voordeel, terwijl 55. ... Pxe5 stukloopt op het pinnen van het paard door 56. Bg7 met daarop zelfs mat in 12 zetten!

55. Le7 d4 (nu zijn de kansen gekeerd; Pxd5 was overigens taboe: er volgen b5, bxa6)

56. b5 d3 (nu zijn de kansen ongeveer gelijk)

57. b6 d2 (nu zijn zwarts kansen beter)

– wits zet onder d) geeft meer tegenstand: 57. bxa6 d2 58. a7, al blijft zwart beter staan

58. b7

– zwart had na promotie aan beide kanten met zijn actievere dame kunnen winnen.

Je kunt je niet voorstellen dat ca. 2 minuten bedenktijd met telkens 30 seconden bonus genoeg zijn voor de combinatie van al dergelijke fratsen! Maar goed, Simons tegenstander stond tegen het eind van diens tweede *pas-de-deux-tje* (na de 40-ste zet) weliswaar op winst, maar hij drukte gelukkig niet door. Ton Geenen had intussen al van een puberaal want ‚giftig vorkje‘ van zijn tegenstander geprofiteerd: Een toren weggeven voor een vorkje op koning en toren werkt niet, als de toren die terugveroverd moet worden gedekt staat (**3½–1½**). Misschien was die stand de reden, dat Simons tegenstander het vervolgens maar bij herhaling van zetten liet (**4–2**).

Een opwindend middagje!

Hans Akkerboom, 16-11-2018